

**КОЛЕКЦІЯ РАРИТЕТНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ
БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

О. І. Самофал, Нац. ун-т “Юрид. акад.
України ім. Ярослава Мудрого”

Складовою рідкісного і цінного фонду наукової бібліотеки Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого” є колекція періодичних видань ХІХ – першої половини ХХ ст. таких галузей, як право, історія, економіка, освіта, літературознавство тощо.

Найстаріше видання колекції – журнал “Вестник Европы” (1812 – 1815), заснований М.М. Карамзіним, присвячений “изящной словесности”, історії, політиці. Він містить прижиттєві публікації поезій К.Д. Бальмонта, І.О. Буніна, Т.Г. Шевченка; історичні дослідження М.П. Драгоманова, М.І. Костомарова, П.О. Куліша; оповідання М.С. Лескова, І.Я. Франка, спогади І.І. Мечникова тощо.

Найбільшу цінність і популярність мають зібрання: “Журнал Министерства юстиции” (1859 – 1917), “Журнал гражданского и торгового права” (1871 – 1916), “Журнал гражданского и уголовного права” (1873 – 1893), “Журнал Санкт-Петербургского юридического общества” (1894 – 1898), “Временник Демидовского юридического лицея” (1876 – 1913). У них публікувалися дослідження з російського та іноземного права, судова практика, критика юридичних творів, переклади іноземних законів тощо. Серед авторів такі класики російського і вітчизняного права: В.Д. Спасович, І.П. Закревський, В.Д. Катков, К.Д. Кавелин, І.Г. Оршанський, В.П. Даневський, Є.В. Васковський, О.Ф. Кістяківський, І.Я. Гурлянд, В.М. Ширяєв, В.О. Гоген та ін.

Найчастіше науковці нашого міста у науково-практичних цілях звертаються до спеціалізованих правових журналів, присвячених окремим галузям права, наприклад, “Тюремный вестник” (1897 – 1905), “Журнал международного и государст-

венного права” (1897), “Журнал уголовного права и процесса” (1912 – 1913), “Вестник гражданского права” (1913 – 1917), “Каторга и ссылка” (1928 – 1933) тощо. Серед науковців, які друкували в них свої праці, відомі правознавці і судові діячі: Д.Д. Гримм, В.Б. Єльяшкевич, А.А. Жижиленко, А.Е. Нольде, І.А. Покровський, А.Г. Тимофєєв, М.П. Чубинський, В.П. Давневський та ін.

Особливе значення мають збирання і зберігання національних періодичних видань. Одним із найцінніших з історичної точки зору є часопис “Киевская старина” (1884, 1897, 1998, 1901, 1905, 1906). У свій час це видання відіграло значну роль у розвитку української культури в Російській імперії. Із журналом співробітничали видатні історики, письменники, етнографи: В.Б. Антонович, Д.І. Багалій, М.І. Костомаров, П.Г. Житецький, О.І. Левицький, О.Я. Єфименко, О.М. Лазаревський, О.М. Шрамченко, В.І. Щербина та ін.

У період розквіту українського друкарства (1918 – 1935) видавалися популярні на той час журнали: “Червоний юрист” (1926), “Червоне право” (1928 – 1930), “Революційне право” (1931 – 1940), “Бюлетень Народного Комісаріату юстиції” (1922 – 1934), “Бюлетень Народного Комісаріату освіти” (1931 – 1933), “Вісник радянської юстиції” (1929 – 1930), “Вісті Народного Комісаріату праці УСРР” (1928 – 1933), “Вісті Всеукраїнської академії наук” (1930 – 1931) тощо. Більшість цих видань виходила в Харкові, бо саме в ті роки (до 1934 р.) Харків був не тільки офіційною столицею України, а й осередком виробничого, наукового і культурного потенціалу країни. Вищеназвані журнали прикрашають колекцію відділу рідкісних видань наукової бібліотеки нашого вузу.

У колекції рідкісний журнал “Голос права” (1918). До редакційного комітету журналу ввійшли найвидатніші юристи того часу – професори В.М. Гордон, М.І. Палієнко, Б.В. Попов і Л.Я. Таубер. На його сторінках обговорювалися найактуальніші проблеми правової науки і практики, розглядалися і коментувалися закони, рішення суддів тощо.

Серед безцінних раритетів колекції періодичних видань бібліотеки збирання законів і розпоряджень урядів СРСР, України, Росії, інших радянських республік з 1919 р.

Періодичні видання – найбагатше документальне джерело. Тому вивчення, наукове і бібліографічне опрацювання вищезазначеного комплексу документів, які вже зараз можна віднести до числа друкованих пам'яток, виступає першочерговим завданням бібліотеки.

Цим великим інформаційним масивом користується обмежене коло читачів, здебільшого науковці. Отже, для максимального розкриття і популяризації бібліотечної колекції періодичних видань (1812 – 1945), наближення їх до читацької аудиторії, як до фахівців-науковців, архівних, бібліотечних працівників, так і до широкого загалу користувачів, вчасно розпочалася підготовка друкованого каталогу *“Періодичні видання у фондах наукової бібліотеки Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”*. Хронологічні межі окреслені *1812 – 2012 роками*. Даний каталог складається із трьох розділів: *“Періодичні видання 1812 – 1945 рр.”*, *“Періодичні видання 1946 – 2012 рр.”*, *“Електронні наукові фахові видання”*. Матеріали перших двох розділів подано у 2 частинах: *“Газети”* та *“Журнали”*.

Частину *“Журнали”* розділу *“Періодичні видання 1812 – 1945 рр.”* систематизовано за підрозділами: *“Держава та право. Юридичні науки”*, *“Історія”*, *“Економіка”*, *“Політика”*, *“Військова справа”*, *“Філософія”*, *“Наука. Освіта”*, *“Література. Літературознавство”*, *“Бібліотекознавство. Бібліографія”*. Опис матеріалів здійснюється за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 *“Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”*, у межах підрозділів бібліографічні описи розміщено за алфавітом, використовується система посилань.

У процесі підготовки каталогу враховувалися методичні рекомендації *“Схема повного бібліографічного опису періодичного видання”* (М. М. Романюк, М. В. Галушко), розроблені НДІ пресознавства Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника. У процесі роботи застосовувалися також джерела наукової ретроспективної бібліографії, а саме: *“Бібліографія української преси, 1816 – 1916”* (В. Ігнатієнко), *“Періодичні видання УРСР, 1918 – 1950. Журнали”* (М.І. Багрич, Д.Х. Мазус), *“Русская периодическая печать, 1703 – 1900 гг.”*

(М.М. Лісовський), “Библиография периодических изданий России, 1901 – 1916” в 4 т. (за заг. ред. В.М. Барашенкова, О.Д. Голубевої, М.Я. Морачевського).

Каталог періодичних видань (1812 – 2012), що зберігаються у відділі рідкісних видань наукової бібліотеки нашого університету, надаючи відомості про наявний фонд журналів та газет, стане в нагоді всім, хто вивчає історію, досліджує та опрацьовує першоджерела з різних галузей права, стежить за історико-правовим розвитком науки, культури, літератури.

ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОГО КЛИМАТА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ БИБЛИОТЕК РЕДКИХ КНИГ

Н.Н. Фролова, науч. б-ка
Нац. ун-та “Юрид. акад. Украины
им. Ярослава Мудрого”

Современные отделы редких книг библиотек – это не только собрания книжных коллекций, но и новый мир ретро коммуникаций для людей, объединенных поиском знаний. Интересное будущее у тех библиотек, которые соединяют традиционную книжную культуру с прогрессивными технологиями обработки, управления и сохранения книжных коллекций. Особое значение при этом приобретает создание атмосферы так называемого инновационного климата, стимулирующего поиск и освоение нововведений в работе с редкими и ценными изданиями.

Известно, что инновационный процесс, нововведения, новшества содержат новые или хорошо известные, но модернизированные формы и методы библиотечной деятельности, а основными объектами инноваций выступают такие элементы, как: услуги и продукты, библиотечная технология, организационно-развивающие средства, социально-психологическая база изменений, мультимедийное пространство и компьютерное окружение, призванные усовершенствовать работу как отделов редких книг, так и библиотек в целом.